

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISESTA YKSITTÄISTAPAUKSESSA KILPILAHDEN LÄMMÖNSIIRTOHANKKEESEEN

HANKE

Kilpilahden hukkalämmön siirtohanke; Porvoo, Sipoo, Vantaa,
Helsinki ja Espoo

HANKKEESTA VASTAAVA

Hankekonsortio, jonka muodostavat Neste Corporation, Borealis
Polymers Oy, Fortum Power and Heat Oy, Helen Oy ja Keravan
Energia Oy.

Hankekonsortion edustaja YVA-päätösmenettelyssä:

Helen Oy
00090 HELEN

ASIAN VIREILLETULO

Neste Corporation, Borealis Polymers Oy, Fortum Power and Heat
Oy, Helen Oy ja Keravan Energia Oy muodostavat hankeconsortion,
joka on 27.10.2020 pyytänyt Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskukselta (ELY-keskus) päätöstä, edellyttäkö
suunniteltu Kilpilahti - Suomenoja lämmönsiirtohanke ympäristö-
vaikutusten arviointimenettelyä. Hankkeesta vastaava on samalla
toimittanut ELY-keskukselle YVA-lain 12 §:n ja YVA-asetuksen 1 §:n
edellyttämät tiedot hankkeesta. Hankeconsortion edustajana YVA-
päätösmenttelyssä toimii Helen Oy.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Kilpilahden hukkalämmön siirtohankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

Hankkeen ja sen ympäristövaikutusten kuvaus sekä asian käsittely ja ELY-keskuksen ratkaisun perustelut on esitetty seuraavissa kappaleissa.

HANKKEEN KUVAUS JA ARVIDUT YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

Hankkeen yleiskuvaus ja sijainti

Hankkeessa suunnitellaan Porvoon Kilpilahden teollisuusalueella syntyvän hukkalämmön hyödyntämistä kaukolämpöverkossa Espoossa, Helsingissä ja Keravalla. Hankkeen avulla voidaan korvata 25–40 % pääkaupunkiseudun lämmöntarpeesta. Hukkalämmön lämpötila nostetaan kaukolämpöverkon vaatimalle tasolle Kilpilahdessa lämpöpumppujen avulla.

Kaukolämpöputki kulkee kokonaisuudessaan välillä Kilpilahti-Vuosaari-Hanasaari-Salmisaari-Suomenoja. Kilpilahden ja Vuosaaren välisellä kaukolämmön siirtoreitin osuudella tarkastellaan hankesuunnittelun tässä vaiheessa vielä kolmea reitiltään ja kaivannossa tai tunnelissa kulkevilta osuuksiltaan eroavaa linjausta (VE1–VE3). Kaikissa vaihtoehdoissa kaukolämpöputki kulkee tunnelissa välillä Vuosaari-Suomenoja. Hankkeessa tarkastellaan myös vaihtoehtoista reitin päättymispisteen sijaintia Tapiolassa.

Vaihtoehdossa VE1 linjaus kulkee pääpiirteissään Porvoonväylän suuntaisesti. Alavaihtoehto VE1a kulkee osin tunnelissa Sipoonlahden kohdalla ja alavaihtoehto VE1b muuten samoin, mutta sisältää vaihtoehtoisen reitin välillä Uuden Porvoontien tuntuma –

21.12.2020

Kärrin ja Östersundomin alue. VE2 kulkee rannan tuntumassa Karhusaaren, Majvikin, Hitåsin ja Nevasin kautta. VE3:n reitti on muuten lähes sama, mutta siinä tarkastellaan mahdollisuutta rakentaa koko reitti tunneliratkaisuna.

Hakijan arvio ympäristövaikutuksista

Hankkeen merkittävimmiksi ympäristövaikutuksiksi arvioitiin kauko-
lämpöputken rakentamisvaiheen melu, värinä, pöly ja liikenne,
muutokset maankäyttöön sekä vaikutukset ihmisten viihtyvyyteen ja
terveyteen. Myös vesistöihin ja pohjavesiin voi aiheutua vaikutuksia
joissain vaihtoehdoissa.

Melu- ilmanlaatu- ja värinävaikutukset

Linjan maahan kaivettavien osuuksien sekä tunneleiden ja ajo-
tunneleiden rakentamisesta aiheutuu melua ja värinää, etenkin jos
tunneli louhitaan poraus-räjäytysmenetelmällä. Rakentamisen
aikana melua aiheutuu myös liikenteestä. Hankkeen rakentaminen
vaatii mittavia louhintoja ja räjäytyksiä, joiden vaikutus ulottuu
laajalle alueelle, mutta ajallisesti rajatun ajan.

Rakentamisen aikana aiheutuu pölypäästöjä maan kaivamisen ja
työmaaliikenteen kautta. Toiminnan aikana ei aiheudu kielteisiä
vaikutuksia ilmanlaatuun.

Vaikutukset luontoon ja luonnonsuojeluun

Hankkeella on katsottu olevan vaikutuksia luonnonsuojelualueisiin
linjausvaihtoehdoissa VE1a, VE1b ja VE2, joiden kohdalla linjaus
kulkee hyvin läheltä tai risteää useita Natura-alueita tai luonnon-
suojelualueita. Vaikutuksia aiheutuu linjan rakentamisen aikana sekä
rakentamisen aikaisesta liikenteestä. Luonnonympäristölle
aiheutuvat vaikutukset kohdistuvat hankkeen lähiympäristöön.

Pinta- ja pohjavesivaikutukset

Vaihtoehdot VE2 ja VE3 sisältävät vesistöналituksia, mutta vain Sipoonlahden alituksen osalta (VE2) suunnitelmaan kuuluu putken upottaminen uomaan auki kaivamalla. Muilta osin vesistöналitukset tehtäisiin kallioperässä kulkevana tunneliratkaisuna. Vesistöihin saattaa aiheutua rakentamisen aikaisia sameus- ja kiintoaine-vaikutuksia.

Vaihtoehdot VE1a, VE2 ja VE3 sijoittuvat osin pohjavesialueelle. Hankkeella saattaa olla vaikutuksia pohjaveden pinnan tasoon ja pohjaveden laatuun etenkin tunneliin sijoittuvan VE3:n kohdalla.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön

Hankkeen maisemavaikutukset ovat pääosin rakentamisen aikaisia ja muodostuvat ajotunneleiden ja tunneleiden suuaukkojen rakentamisesta ja tähän liittyvästä puuston sekä pintamaiden poistamisesta. Myös linjan varrelle asennettavat pumppaamot ja lämpöpumppulaitokset aiheuttavat maisemavaikutuksia. Kauko-lämpölinjan alueelta puusto poistetaan 25–30 metrin leveydeltä. Maisemavaikutuksia tullaan ehkäisemään mm. maanpäällisten rakenteiden maisemoinnilla RKY-alueilla.

Linjausvaihtoehtojen VE1, VE2 ja VE3 reitille sijoittuu useita muinaisjäänöskohteita, arvokkaita maisema-alueita ja RKY-alueita. Hankkeen rakentamisella saattaa olla vaikutuksia kulttuuriympäristön kohteisiin.

Liikenne

Hankkeen toteuttaminen lisää raskaan kuljetusliikenteen määrää hankealueella ja lähitietöllä. Arvioitu louheenkuljetukseen liittyvän liikenteen määrä Kilpilahti-Vuosaari-osalinjauksessa on VE1:ssä 27

ajoneuvoa, VE2:ssa 81 ajoneuvoa ja vaihtoehdossa VE3 134 ajoneuvoa päivässä. Vuosaari-Suomenoja/Tapiola välillä louherekkoja kulkee linjauksen osasta riippuen 27–134 kpl päivässä.

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

Uudenmaan ELY-keskus järjesti 10.11.2020 viranomaisneuvottelun, jolla toteutettiin ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki; 252/2017) 13 §:n mukainen asianomaisten viranomaisten kuuleminen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) soveltamisesta hankkeeseen yksittäistapauksessa.

Viranomaisista neuvotteluun osallistuivat Porvoon, Helsingin ja Espoon kaupunkien maankäytön suunnittelun ja ympäristönsuojelun edustajat, Sipoon kunnan maankäytön suunnittelun ja kiinteistötoimen edustajat sekä Vantaan kaupungin ympäristönsuojelu. Lisäksi neuvotteluun osallistuivat Porvoon museon, Helsingin ja Espoon kaupungin museoiden sekä Uudenmaan liiton edustajat.

Useat viranomaiset toivat puheenvuorossaan esille, että YVA-menettelyn soveltaminen Kilpilahti-Suomenoja lämmönsiirto-hankkeeseen on tarpeellista. Etenkin hankkeen rakentamisen aikaisia vaikutuksia pidettiin suuruudeltaan rinnasteisina YVA-lain hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin siten, että ympäristövaikutusten arviointi tulisi tällä perusteella toteuttaa.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Hankkeesta vastaavalle varattiin mahdollisuus antaa vastine viranomaisten lausuntoihin. Hankkeesta vastaava ilmoitti, ettei katso vastineen antamista tarpeelliseksi.

ELY-KESKUKSEN RATKAISUN PERUSTELUT

Hankkeen todennäköiset merkittävät ympäristövaikutukset

Neste Corporationin, Borealis Polymers Oy:n, Fortum Power and Heat Oy:n, Helen Oy:n ja Keravan Energia Oy:n Kilpilahti-Suomenoja lämmönsiirtohankeella on Uudenmaan ELY-keskuksen arvion mukaan sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, että hanke edellyttää YVA-menettelyä. Erityisesti hankkeen rakentamisesta aiheutuu todennäköisesti merkittäviä haitallisia vaikutuksia luonnolle ja luonnonsuojelulle ja mahdollisesti pinta- ja pohjavesille.

YVA-menettelyn soveltaminen YVA-lain hankeluettelon perusteella

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3.1 §). Hankkeet, joihin sovelletaan aina arviointimenettelyä, on määritelty YVA-lain liitteenä 1 olevassa hankeluettelossa.

Kilpilahti-Suomenoja lämmönsiirtoon tarkoitetun kaukolämpöputken rakentamisella ja toiminnalla ei ole hanketyypiltään vastaavaa kohtaa YVA-lain hankeluettelossa, joten hanke ei edellytä YVA-menettelyä suoraan YVA-lain 3.1. §:n perusteella.

YVA-menettelyn soveltaminen yksittäistapauksien perusteella

Arviointimenettelyä sovelletaan yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin YVA-lain 3.1. §:ssä tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1. momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Päätöksenteossa otetaan lisäksi huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2 ja YVA-asetuksen 2 §:ssä (YVA-laki 3.3 §).

Hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne

Kilpilahti-Suomenoja lämmönsiirtohankkeen merkittävimmät haitalliset ympäristövaikutukset aiheutuvat rakentamisen aikana. Maanrakennustöistä ja maa-ainesten kuljetusliikenteestä aiheutuu sekä melu-, pöly- ja tärinävaikutuksia että liikenteellisiä ja maanvarastoinnin järjestämiseen liittyviä haittavaikutuksia hankealueen ympäristössä. Rakentamisen haitat kohdistuvat linjamaisesti laajalle alueelle ja vaikuttavat useiden kuntien asukkaiden elinympäristön laatuun ja viihtyvyyteen. Vaikutukset ovat laadultaan ja laajuudeltaan rinnastettavissa YVA-lain hankeluettelon kohdan 2b) Luonnonvarojen otto ja käsittely mukaisiin maa-ainestenottohankkeisiin.

Hankkeen toteuttamisesta todennäköisesti aiheutuvia haitallisia vaikutuksia suojelualueisiin ja arvokkaisiin luontokohteisiin voidaan pitää merkittävänä. Hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä on annetun selvityksen mukaan Natura 2000-verkoston kuuluvia alueita ja muita luonnonsuojelualueita. Näitä alueita ovat ainakin Boxin suot, Sipoonjoki, Mustavuoren lehto ja Östersundomin lintuvedet. Lisäksi tunnelilinjauksen osalta vaikutuksia voi olla Viikin-Vanhankaupunginlahden Natura-alueeseen. Hankkeen jatko-suunnittelussa tuleekin kiinnittää huomiota ekologisten yhteyksien säilymiseen sekä varmistaa, että hankkeen vaikutusalueen luonnonarvoja on selvitetty riittävästi kaikilta rakentamattomilta alueilta.

Lisäksi merkittäviä haittoja saattaa eri vaihtoehdoissa aiheutua mm. maisema- ja kulttuuriympäristön kohteille, pintavesien laadulle ja pohjaveden korkeudelle.

Haitallisille ympäristövaikutuksille on esitetty lieventämistoimenpiteitä, mutta niillä ei pystytä sulkemaan pois mahdollisuutta merkittävien ympäristövaikutusten syntymiseen.

Johtopäätelmät

Hanke edellyttää YVA-menettelyn käynnistämistä yksittäistapaus-harkinnan perusteella. Esitetyn aineiston mukaan Kilpilahden hukkalämmön siirtohankeesta aiheutuu todennäköisesti merkittäviä ympäristövaikutuksia, joten sen vaikutukset ovat rinnastettavissa YVA-lain 3.1. §:ssä tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017); 3, 11, 12, 13, 31 ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2.

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017); 1 ja 2 §.

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaavan muutoksenhakuoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Muiden tahojen muutoksenhakuoikeus

Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa samassa yhteydessä hakea muutosta tähän päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen. (YVA-laki 37 § 2 momentti).

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös lähetetään saantitodistuksella hankkeesta vastaavalle. Uudenmaan ELY-keskus antaa päätöksen tiedoksi myös julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös ovat nähtävillä Uudenmaan ELY-keskuksen verkkosivuilla ja ilmoitus kuulutuksesta julkaistaan Porvoon, Vantaan, Helsingin ja Espoon kaupunkien sekä Sipoon kunnan verkkosivuilla.

Päätös julkaistaan sähköisesti ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/yva-paatokset/uusimaa.

Päätös lähetetään tiedoksi sähköisesti lausunnonantajille.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt ylitarkastaja Erika Heikkinen ja ratkaissut Ympäristövaikutukset ja alueidenkäyttö -yksikön päällikkö Timo Kinnunen.

Liitteet	Valitusosoitus
Tiedoksi	Lausunnon antajat
	Hankekorsortion edustajat

Tämä asiakirja UUELY/11965/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/11965/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Heikkinen Erika 21.12.2020 14:03

Ratkaisija Kinnunen Timo 21.12.2020 14:20

Tämä asiakirja UUELY/11965/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/11965/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Heikkinen Erika 21.12.2020 14:03

Ratkaisija Kinnunen Timo 21.12.2020 14:20